

**20/4/1967 TARİHLİ VE 854 SAYILI
DENİZ İŞ KANUNU**

Kanun kapsamı (1):	854 Kapsam	<ol style="list-style-type: none"> 1. Denizlerde, göllerde ve akarsularda Çalışan Gemi 2. Geminin Türk bayrağını taşıması 3. Geminin Yüz ve daha yukarı grostonilato Olması 4. Hizmet akdi ile çalışan gemiadamı 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aynı işverene ait gemilerin grostonilatoları 100 veya 100+ 2. İşverenin çalıştırdığı gemiadamı sayısı 5 veya daha fazla 3. Teşmil <ul style="list-style-type: none"> • Cumhurbaşkanı, • ekonomik ve sosyal gerekler bakımından • kapsamı dışında kalan gemileri • kısmen / tamamen teşmile yetkilidir.
	4857 Tabi İşler	<ul style="list-style-type: none"> • Deniz taşıma işlerinde (-) • Kıyılarda/liman ve iskelelerde gemilerden karaya ve karadan gemilere yapılan yükleme ve boşaltma işleri (+) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 100 Gros'tan az gemi ❖ 5'den az gemi adamı BORÇLAR Kanunu (6098) • Deniz iş kanunu kapsamına girmeyen • Tarım işlerinden sayılmayan, • Denizlerde çalışan su ürünleri üreticileri ile ilgili işlerde (+)
Belirli süre veya sefer için akit: (7)		<ul style="list-style-type: none"> • Hizmet akdi YAZILI olarak + iki nüsha yapılır (5) 	<ul style="list-style-type: none"> • 5 işçiye kadar (5 dahil) 3.897 • 5 işçiden fazla 7.802
	1 Belirli bir süre	<ul style="list-style-type: none"> • Sürenin bitiminde sona erer. • Seyirde iken sona ererse - geminin ilk limana varmasına ve güvenlik altına alınmasına kadar 	<ul style="list-style-type: none"> • 4857/11 esaslı/objektif neden
	2 Belirli sefer	<ul style="list-style-type: none"> • Akitte yazılı seferin sonunda geminin vardığı limanda yükünü boşaltmasıyla sona erer • Gemiadamı işveren/vekilinin muvafakatiyle işe devam eder ve gemi de sefere çıkarsa, hizmet akdi bu sefer uzar (8) 	
	3 Belirsiz Süre	<p><u>Süresi belirli olmayan hizmet akitlerinde deneme süresi en çok bir aydır (10).</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sadece belirsiz süreli • 4857 : 2 ay (TİS 4 ay)

İŞ SÜRESİ (26)

- Günde **sekiz (8)** ve **haftada kırksekiz saattir (48)**.
- Bu süre haftanın iş günlerine **eşit olarak bölünmek suretiyle uygulanır**.

• 4857 / 63 – 11 saat denkleştirme

- İş süresi, gemi adamının **işbaşında çalıştığı veya vardiya tuttuğu süredir**.
- serbestçe kullandığı (yemek, yatmak, dinlenmek..) süreler çalışma süresi sayılamaz.
- “işte geçirilen zaman” esas tutulmaktadır.

• 5 gün 9 saat 36 dk
• **5 gün olsa ancak 8 saat**

- İşveren/ vekili, gemi adamının **vardiyalarını yemek ve dinlenme zamanlarını bir çizelge ile belirtmek ve**
- **bu çizelgeyi gemi adamlarının görebilecekleri bir yere asmak zorundadır**

• 51/2 ceza maddesi
• 26 (İş süresi) 2.595 TL

9. HD., E. 2017/25777 K. 2017/17077
T. 31.10.2017

- ✓ Bilirkişi raporunda
  - ✓ günlük 16 saat çalışma için 1,5 saat, günlük 24 saat çalışmada ise 2 saat ara dinlenmesinin tenzili ile
  - ✓ **8 saati aşan kısım için fazla çalışmanın hesaplandığı görülmüştür.**
- ✓ İlke olarak **uyku ihtiyacını gideremediği 24 saat esaslı çalışmada yemek vs ihtiyaçlar 4 saat ara dinlenme** kabul edilmeli
- ✓ Davacının 24 saatlik çalışmasında
  - ✓ **Uyku ihtiyacını giderdiğinin tespiti halinde 10 saat ara** dinlemesi yaptığı,
  - ✓ Şayet gidermeden çalıştığının tespiti halinde **ise 4 saat ara dinlemesi** yaptığı kabul edilerek sonuca gidilmelidir.
  - ✓ **16 saatlik çalışma için de 1,5 saat yerine 2 saat ara** dinlenmesi düşülmelidir.

24 saat, uyku (+) 14 saat

24 saat, uyku (-) 20 saat

7. HD, E: 2014/13062,
K:2014/19238,
T:21.10.2014

- ✓ davacı 15 gün 24 saat çalışıp 15 gün dinlenme ayda 15 gün 24 saat çalışmaktadır.
- ✓ 24 saatlik bir sürede hayatın olağan akışına aykırı olduğundan 24 saatlik dilimde **16 saat çalıştığına yerindedir.**
- ✓ 15 gün 16 saat çalışmakta ve **günlük 8 saat aşan 8 saat, ayda ise 8x15=120 saat fazla sürelerde** çalışmaktadır.

24 Saat 16 saat

8 saat Fazla çalışma

<p style="text-align: center;">FAZLA ÇALIŞMA (28)</p>	<ul style="list-style-type: none"> İş sürelerinin aşılması suretiyle yapılan çalışmalar, fazla saatlerde çalışma sayılır. Normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarı % 25 oranında artırılmasından az olamaz. 	<p style="text-align: center;">Onay(-) 6098 %50</p>
<p style="text-align: center;">9. HD 03.10.2017 E:2015/27849 ve K2017/14749</p>	<ul style="list-style-type: none"> Gemiadamına daha elverişli hak ve menfaatler sağlayan kanun, toplular iş sözleşmesi, hizmet akdi, örf ve adetlerden doğan haklara haled getirmez... (854/48) Genel kanun olan 6098/ 402/1 fazla çalışma için en az %50 fazlası <ul style="list-style-type: none"> Bu yasal düzenleme ile genel kanun ile özel kanundan daha lehe bir hüküm getirilmiştir. Bu sebeple gemiadamının fazla mesai ücretinin genel kanunun yürürlüğe girdiği 01.07.2012 tarihinden itibaren en az % 50 zamlı ödenmesi gerektiği açıktır. 	<p style="text-align: center;">2012 / 6098 sonra (%50)</p>
<p style="text-align: center;">9. HD E:2015/21481 K:2018/17060 02.10.2018 (ÇT)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Bilirkişi raporunda; <ul style="list-style-type: none"> Davacının 24 saat çalışıp, 24 saat dinlendiği 24 saatlik sürede fiilen 14 saat çalıştığı kabulü ile 854/26 8 saati aşan, 6 saat üzerinden fazla mesai alacağı HGK'nun 08.02.2017 tarih, 2014/22-2468 Esas-2017/229 Karar, <ul style="list-style-type: none"> işin niteliği gereği işçinin uyku ihtiyacını gideremediği <u>24 saat esaslı çalışmalarda yemek vs ihtiyaçları nedeni ile 4 saat</u> ara dinlenme yaptığının kabulü gerekir. Somut uyuşmazlıkta; <ul style="list-style-type: none"> 24 saatlik çalışması esnasında uyku ihtiyacını gideremediğinin tespiti halinde 4 saat ara dinlenme 	<p style="text-align: center;">24 saat 20 saat çalışma (4 saat ara dinlenme)</p> <p style="text-align: center;">20 saatlik çalışmada 8 saati aşan 12 saat FM</p>

Önellsiz fesih ve infisah: (14)

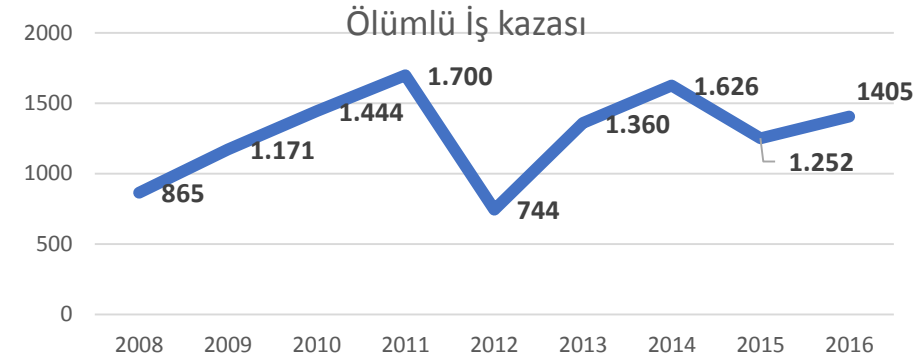
<ul style="list-style-type: none"> I - İşveren / işveren vekili tarafından	<ul style="list-style-type: none"> a) gemiye dönerek hizmete girmemesi veya gemiye hiç dönmemesi, b) tutukluluk, hapis veya gemide çalışmaktan menolunması gibi sebeplerle imkânsız bir hal c) İşveren/vekiline karşı, kanuna, hizmet akitlerine sair iş ve çalışma şartlarına aykırı hareket ç) işveren/vekiline karşı denizcilik kural ve teamüllerine veya ahlak ve adaba aykırı hareket
<ul style="list-style-type: none"> II - Gemiadamı tarafından	<ul style="list-style-type: none"> a) Ücretin kanun hükümleri / hizmet akdi gereğince ödenmemesi, b) İşveren veya işveren vekilinin kanuna, hizmet akitlerine/ iş şartlarına aykırı hareket, c) İşveren veya işveren vekilinin denizcilik kural ve teamüllerine /ahlak ve adaba aykırı hareket
<ul style="list-style-type: none"> III - İşveren, işveren vekili/ gemiadamı tarafından:	<ul style="list-style-type: none"> a) Geminin herhangi bir sebeple 30 günden fazla bir süre seferden kaldırılması, b) Gemi adamının herhangi bir sebeple sürekli olarak gemide çalışmasına engel bir hastalığa yakalanması / engelli hâle gelmesi
<ul style="list-style-type: none"> IV Geminin terk	<ul style="list-style-type: none"> Geminin kayba uğraması, terk edilmesi veya harp ganimeti ilan edilmesi / Türk Bayrağından ayrılması hallerinde hizmet akdi kendiliğinden bozulur.
<p>Fesih hakkını kullanma öneli: (15)</p>	<ul style="list-style-type: none"> 14 üncü maddede işveren, işveren vekili veya gemi adamına tanınan akdi feshetmek yetkisi, iki taraftan birinin bu çeşit davranışlarda bulunduğunu öbür tarafın öğrendiği günden başlayarak (6) işgünü geçtikten ve herhalde fiilin vukuundan itibaren bir sene sonra kullanılamaz. Bu hallere dayanılarak akdi süresi içinde fesheden taraf ayrıca mahkemeye başvurarak öbür taraftan bir tazminat isteyebilir.

Bu Kanuna tabi gemi adamlarının hizmet akitlerinin:		4857 farklılıklar	
İşveren	<ul style="list-style-type: none"> • Kanunun 14/1 Hariç fesihlerde	<ul style="list-style-type: none"> • Yasal Faiz/ temerrüt ya da dava	
Gemi Adamı	<ul style="list-style-type: none"> • Kanunun 14 / II, III uyarınca	<ul style="list-style-type: none"> • 15 yıl 3600 yok	
Askerlik	<ul style="list-style-type: none"> • Muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyla,	<p>İPC var:</p> <p>Madde 51/ 1. a 20/ kıdem tazminatını ödemeyen, İşveren/vekili hakkında, bu durumda olan her gemiadamına karşılık, ödemediği meblağ, bin Türk Lirasından aşağı olmamak üzere iki katı tutarında İPC verilir. 2.595 TL (2019)</p>	
Emeklilik	<ul style="list-style-type: none"> • Bağlı buldukları kanunla kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı yahut toptan ödeme almak amacıyla,		
Ölüm	<ul style="list-style-type: none"> • gemi adamının ölümü		
14/4	<ul style="list-style-type: none"> • Geminin kayba uğraması, terk edilmesi veya harp ganimeti ilan edilmesi • Türk Bayrağından ayrılması hallerinde		
30 gün	<ul style="list-style-type: none"> • her geçen tam yıl için işverence gemi adamına 30 günlük ücreti tutarında • Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır.		
Bir kez	<ul style="list-style-type: none"> • Aynı kıdem süresi için bir defadan fazla kıdem tazminatı veya ikramiye ödenmez.		
Giydirilmiş Ücret	<ul style="list-style-type: none"> • ücrete ilaveten sağlanmış olan para ve para ile ölçülmesi mümkün • akdi ve kanundan doğan menfaatler		
30 Gün asgari süre	30 günlük süre hizmet akitleri / TİS gemiadamı lehine değiştirilebilir.		<ul style="list-style-type: none"> • KT (-) • İşveren 14/1 • GA önelli fesih • belirli süreli • belirli sefer

**İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİNDE
YENİ YAKLAŞIM**

- Dünya’da İş kazası ve meslek hastalık yılda **2.3 Milyon ölüm** + 300 milyon fazla iş kazası (tahmin)
- Türkiye’de iş kazası; **1.405 (2016)** ölüm
- **Can Kaybının, Kopan Uzun, Yaşanan Üzüntülerin Verdiği Hasarlar Hesaplanamaz.**

- Müstakil Bir Kanun
- Tüm Çalışanların Kapsama Alınması
- Kuralcı Yaklaşımdan Önleyici Yaklaşım
- ❖ İşyerlerinin Tehlike Durumlarına Göre Sınıflandırılması
- Uzman Desteği İş Güvenliği Uzmanı ve İşyeri Hekimi
- İşyerleri Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi (İSGB)
- Risk Değerlendirmesi Zorunluluğu
- İşe Başlamadan Önce Sağlık Taraması
- İş Kazası/Meslek Hastalıklarında Etkin Kayıt Dönemi

- ❖ İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları
- ❖ Acil Durumlara Karşı İşyerlerini Hazır Hale Getirilmesi
- ❖ İş Sağlığı ve Güvenliğine Çalışanın Katkısı/ Çalışan temsilcisi
- ❖ Çalışanlara İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi
- ❖ Tehlike Durumunda Çalışmaktan Kaçınma Hakkı
- ❖ Hayati Tehlike Tespitinde İşin Durdurulması
- ❖ Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi
- ❖ İdari Yaptırımlar Etkinleştirilmesi
- ❖ Kanunun Aşamalı Olarak Uygulanması

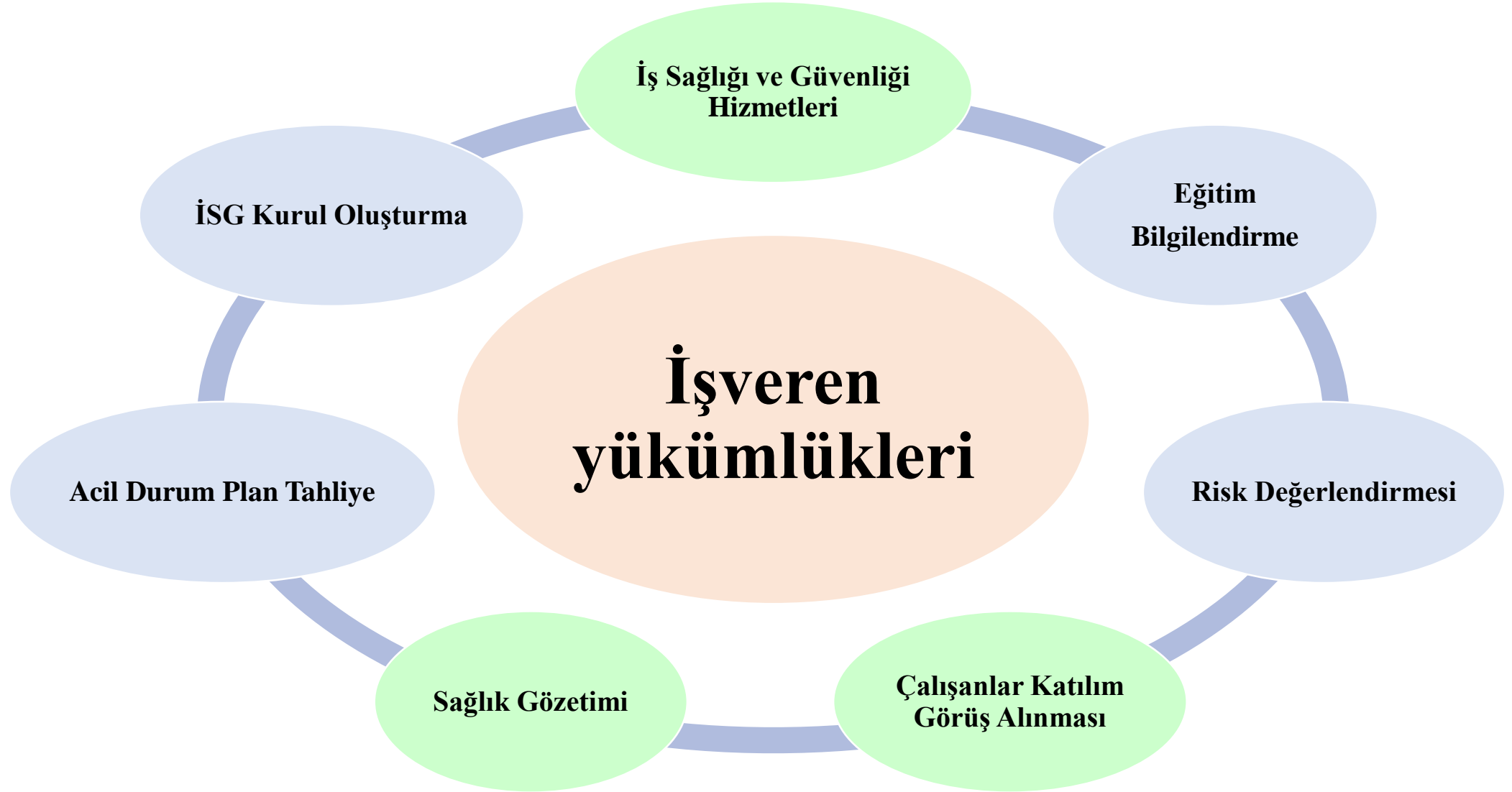
Denizyolu Taşımacılığı Yapan Araçların Uluslararası Seyrüsefer Hâlleri

6331/2-e (Ek: 10/9/2014-6552/15 md.; İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 14/5/2015 tarihli ve E.: 2014/177, K.: 2015/49 sayılı Kararı ile. (11.06.2015/29383)

Düzenlemenin gerekçesi;

- *Tabi oldukları uluslararası sözleşmelerin bulunması nedeniyle ve*
- *Deniz ve hava taşımacılığının kendine özgü çalışma koşulları dikkate alınarak*
- *Ülkemizdeki girişimcilerin uluslararası rekabette olumsuz etkilenmemelerini teminen*

- ❖ 6331 sayılı Kanun'da öngörülen yükümlülüklerin yerine getirilmesinin **armatörler için maliyeti artırıcı** bir unsur olduğu ve bu durumun, Türk armatörlerinin, iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin tedbirler alınmasını zorunlu kılmayan ülkelere ait işletmeler karşısında rekabet gücünü **belli ölçüde azalttığı muhakkaktır**. Ancak deniz adamlarının yaşamını ve sağlığını doğrudan etkileyen iş güvenliği ve işçi sağlığı tedbirlerinin alınmasının, maliyetlerin azaltılması ve armatörlerin rekabet gücünün artırılmasına **feda edilmesi Anayasa'da güvenceye bağlanan yaşam hakkını ihlal etmektedir**.
- ❖ Bununla birlikte **iş sağlığı ve güvenliğine yönelik ne tür tedbirler alınacağını belirlemek kanun koyucunun takdirindedir**. Kanun koyucunun, işin mahiyetini dikkate alarak **çeşitli ekonomik faaliyet türleri itibarıyla farklı tedbirler öngörmesi mümkündür**. Fakat bazı çalışanların bütünüyle, öngörülen tedbirlerin kapsamı dışında bırakılması **Anayasayla uyumlu olmaz**.
- ❖ Bu itibarla, **deniz taşımacılığının kendine özgü koşulları nedeniyle 6331 sayılı Kanun'da getirilen yükümlülüklerin, bu işle uğraşan işverenler yönünden yumuşatılması veya belli ölçüde farklılaştırılması kanun koyucunun takdirindedir**.
- ❖ Ancak, 6331 sayılı Kanun'da öngörülen yükümlülüklerin, deniz taşımacılığına özgü koşullar ve zorlukların gerektirdiği **ölçüde yumuşatılması yerine, dava konusu kuralla, deniz taşımacılığında kullanılan araçların uluslararası seyrüsefer hâlleri bütünüyle 6331 sayılı Kanun'un kapsamı dışına çıkarılmıştır**. Bu durum, deniz adamlarının uluslararası taşımacılık kapsamında açık denizlerde buldukları sürece Anayasa ve uluslararası sözleşmelerin zorunlu kıldığı iş sağlığı ve işçi güvenliğine ilişkin korumalardan yararlanmamaları sonucunu doğurduğundan **Anayasa'ya aykırılık teşkil etmektedir**.

Yükümlülükler	Kriter	Az Tehlikeli	Tehlikeli	Çok Tehlikeli
Çalışan Verilecek Eğitim Süresi	Saat	3 yılda 8 saat	2 yılda 12 saat	Yılda 16 saat
Çalıştırılacak İş Güvenlik Uzman Sınıfı	Sınıf	C Sınıf	B Sınıfı	A Sınıfı
Çalıştırılacak İş Güvenlik Uzman Süresi (2016)	Dakika/Ay	10 dakika	20 Dakika	40 Dakika
Tam Süreli İş Güvenlik Uzman Ölçüsü (2016)	Çalışan sayısı	1000	500	250
İşyeri Hekimin Süresi (2016)	Dakika/Ay	5 Dakika	10 Dakika	15 Dakika
Tam Süreli İşyeri Hekimin Ölçüsü (2016)	Çalışan sayısı	2000	1000	750
Sağlık Gözetimi Periyodik Kontrol	Yıllık	5 yıl	3 Yıl	1 yıl
Risk Değerlendirme/Acil Durum Planları Yenilenme Süresi	Yıllık	6 Yıl	4 Yıl	2 Yıl
İSG Kurulun Toplanma Süresi	Ay	3 ay	2 Ay	1 Ay
Acil Durum Ekipleri: Yangınla Mücadele Ekibi	Her 50/40/30 Kişi için 1 kişi	50	40	30
Acil Durum Ekipleri: Arama Kurtarma ve Tahliye Ekibi		50	40	30
Acil Durum Ekipleri: İlk Yardım Ekibi	Her 20/15/10 Kişi için 1 kişi	20	15	10

Kanun Maddesi	Ceza Mad.	Kanun Maddesinde Sözü Edilen Fiil	2019 Yılında Uygulanacak Ceza Miktarı (TL)									Aykırılığın devamı halinde her ay
			10 dan Az Çalışanı Olan İşyerleri			10-49 Çalışanı Olan İşyerleri			50-+ Çalışanı Olan İşyerleri			
			AZ TEHLİKELİ (Aym)	TEHLİKELİ (%25)	ÇOK TEHLİKELİ (%50)	AZ TEHLİKELİ (Aym)	TEHLİKELİ (%50)	ÇOK TEHLİKELİ (%100)	AZ TEHLİKELİ (%50)	TEHLİKELİ (%100)	ÇOK TEHLİKELİ (%200)	
İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri (6)	26/1-b	6/1-a İş güvenliği uzmanı/işyeri hekimi görevlendirmek.	9.574	11.967	14.361	9.574	14.361	19.148	14.361	19.148	28.722	

ÇOK TEHLİKE	A SINIF UZMAN	İŞYERİ HEKİM Her tehlike sınıfında çalışabilir.
TEHLİKELİ	B SINIFI UZMAN (1.1.2020 A Sınıfı) (1/7/2020?)	
AZ TEHLİKELİ	C SINIFI UZMAN (1.1.2019 B Sınıfı) (1/7/2020?)	